

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Conclusio affirmativa statuitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

DISPUTATIO PRO O E M I A L I S

2

tam esse virtutes intellectuales : scilicet habitum primorum principiorum, qui dicitur intellectus, & versatur circa prima principia, immediate nota : sapientiam, quae est notitia rerum divinarum per altissimas causas ; scientiam, quae est notitia per demonstrationem acquisita : prudentiam, quae definitur habitus cum vera ratione activus, seu dirigens honestatem morum ; & artem, quae est habitus cum vera ratione effectivus, seu praescribens modum rei alicujus efficiendae.

Notandum quartò : quod sicut aliquis potest esse verè & substantialiter homo, quamvis non sit perfectus homo ; ut constat in puero, qui verè & propriè participat naturam humanam, quamvis non sit homo perfectus ; eò quod non habeat usum rationis, nec exercitium libertatis. Ita similiter aliquis habitus moralis, aut intellectualis, potest esse verè & substantialiter virtus, aut scientia : quamvis non sit perfecta virtus, aut perfecta scientia, quia ratione subjecti in quo est, non habet suum statum perfectum & connaturalem. His praesuppositis, sic

§. II.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur : Theologiam, etiam prout est in nobis viatoribus, esse verè, propriè, & substantialiter scientiam ; licet defectu evidentiæ actualis, quae caret in hoc statu, non sit perfecta scientia, sed in statu imperfecto & praeternaturali. Ita communiter docent Thomista, cum S. Doctore hic art. 2. & in 1. sent. dist. 1. quaest. 1. art. 4. & opusc. 70. quaest. 2. art. 2. contra Valentiam, Vazquem, aliosque modernos, contendentes illam non esse verè, & substantialiter scientiam, sed habitum quendam innominatum, medium inter scientiam & fidem.

Probatur primò conclusio : Theologia, etiam prout est in nobis viatoribus, verè & propriè est virtus intellectualis : sed non potest pertinere ad aliam, ex quinque ab Aristotele, & D. Thoma assignatis in tertio notabili, quam ad scientiam, vel sapientiam. Ergo Theologia est verè & propriè scientia, vel sapientia, quae, ut infra dicemus, est perfectissima species scientiae. Minor constat : cum enim Theologia sit discursiva, non potest pertinere ad habitum primorum principiorum, qui attingit veritates immediate & sine discursu. Non potest etiam esse prudentia, vel ars ; cum non pertineat ad intellectum practicum, sed speculativum, neque versetur circa agibilia & factibilia ; cum experientia satis constet, omnem Theologum non esse virum prudentem, aut peritum artificem : ergo solum potest pertinere ad scientiam vel sapientiam. Major autem probatur dupliciter. Primò quia Theologia est habitus intellectus, infallibiliter inclinans ad verum : ergo & virtus intellectualis. Consequentia patet : nam per hoc distinguit Aristoteles 6. Ethic. cap. 3. virtutes intellectuales, ab opinione, & suspitione : quod haec non attingunt infallibiliter verum, & quia fieri potest (inquit) ut falsum existimatione opinioneque quis dicat ; virtus autem intellectualis semper & infallibiliter verum attingit. Secundò, quia cum Theologia sit habitus perficiens hominem ad bene operandum, inclinando scilicet infallibiliter ad verum, est virtus humana : sed non moralis, cum non sit perfecta appetitiva partis ; nec Theologica, cum non sit per se infusa, sed nostris

A actibus acquisita, ut infra dicemus ; & cum tres tantum dentur virtutes Theologicae, fides scilicet, spes, & charitas : ergo est virtus intellectualis.

Secundò probatur conclusio, destruendo 3. præcipuum fundamentum Adversariorum, consistens in eo quod Theologia caret evidentiæ suorum principiorum, quam illi putant requiri ad veram & propriam rationem scientiae. Licet enim scientia subalternans habere debeat evidentiæ actualem suorum principiorum, ad rationem tamen scientiae subalternatæ (qualis est Theologia, ut dicemus articulo sequenti) sufficit evidentiæ radicalis, vel aptitudinalis : id est sufficit, quod ex se & ex naturâ suâ postulet conjugii cum subalternante, & in tali conjunctione habere evidentiæ actualem suorum principiorum. Ita colligitur ex D. Thoma hic art. 2. in corp. ubi sic habet. *Sciendum est quod duplex est scientiarum genus : quaedam enim sunt quae procedunt ex principis notis lumine naturali intellectus, ut Arithmetica, Geometria & hujusmodi : quaedam verò sunt quae procedunt ex principis notis lumine superioris scientiae, sicut per spectivam procedit ex principis notis per Geometriam & Musicam ex principis per Arithmetica notis : & hoc modo sacra doctrina est scientia, quia procedit ex principis notis lumine superioris scientiae, quae scilicet est scientia Dei & Beatorum.* Quibus verbis aperte docet, quod licet in

C scientiis subalternantibus, requiratur evidentiæ formalis, & actualis principiorum, in subalternatis tamen, sufficit radicalis, vel aptitudinalis. Ex quo inferri, Theologiam esse verè scientiam, licet prout est in nobis viatoribus, careat per accidens, & ratione subjecti, evidentiæ actuali principiorum : quia per se & ex naturâ suâ, petit conjugii cum scientia Dei & beatorum, cui subalternatur, & in tali conjunctione habere evidentiæ actualem suorum principiorum : quamvis illa, prout est in nobis, propter defectum evidentiæ actualis, non habeat modum, nec statum perfectæ scientiae. Sicut puer, licet sit D substantialiter homo, qui tamen caret usu rationis, & exercitio libertatis, non censetur esse perfectus homo. Ex quo facile intelliges celebre testimonium D. Thomae, quaest. 14. de verit. art. 9. ubi dicit. *Quaecunque sciuntur propriè accepta scientiâ, cognoscuntur per resolutionem ad prima principia, quae per se praesto sunt intellectui, & sic omnis scientia, in visione rei praesentis perficitur.* His enim verbis significat, quod ea quae sciuntur propriè dicuntur scientiâ (id est scientiâ quae est in statu perfecto & connaturali) cognoscuntur per resolutionem ad prima principia, quae praesto sunt intellectui (id est quae sunt evidenter cognita) & sic quod omnis scientia in visione rei praesentis perficitur. Quae ultima verba aperte declarant, illum non loqui de scientiâ, quantum ad essentiam, vel substantiam ; sed solum, quantum ad perfectionem & statum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò : D. Thomas in 3. dist. 33. 4. quaest. 1. art. 2. quaest. 4. sic ait : *Si esset aliqua scientia, quae non posset reduci ad principia naturaliter cognita, non esset ejusdem speciei cum aliis scientiis ; neque univoce scientia diceretur.* Ergo cum Theologia non resolvat suas conclusiones in principia naturaliter cognita,